

גרטיבל מס' ט"ו/2

מישיבת ועדת הקבוצה

ביום ב', י' באדר תש"י (27.2.50)

נוכחים חברי הועדה:
היו"ר ע. גלובמן
מ. אונא
א. גולדראט
ש. גורן
נ. הרמז
צ. יהודה
א. כהן
ח. כהן-מגורי
ח. למדן
ח. רובין

מוזמנים:
שר המשפטים פ. רוזן
י. פינקלשטיין - מטעם משרד העבודה
מר עמיר - מטעם משרד החקלאות

הישיבה נפתחה בשעה 10.00

היו"ר ע. גלובמן: אני פותח את הישיבה. בסוף הישיבה הקודמת, קבלתי על עצמי למסור את רשות הדיבור למר חנן רובין, כדי להשיב על דבריו של מר פינקלשטיין.

ח. רובין: לפני חדשים אחדים ביקתי תורכייה אשר נמסרו לנו ע"י משרד העבודה. את הטענות שכללתי במכתבי, השמעת בועדת העבודה ב-16 בנובמבר וב-23 בנובמבר. בשני המקרים זכיתי לחשובות לא מעודדות ביותר ממי שהיה העבודה שזיחה נוכחת בשתי הישיבות. מכל מקום, לא זכיתי לחשובה עניינית. כעבור חודש נפתחי מכתב, אשר בהמשך הזמן הגיע לידי חברי הועדה ושלחתיו למשרד העבודה. רציתי בירור ענייני וויכוחי על כל פירוט. לא המצאתי לחברי הועדה את העתק שהכנתי בשבילם. כעבור 3 שבועות, כשלא קבלתי כל תשובה, גם לא אישור על קבלת מכתבי, שלחתי הזכרת למשרד העבודה ואת העתק המכתב הראשון לחברי ועדת העבודה. זמן קצר אחרי-כן נאמר ע"י מר פינקלשטיין לאחרי מחברי הועדה, שמתוך עומד העבודה לא היה סיפק בידו לענות על מכתבי וכי הוטל עליו לעשות זאת. מה שנפתח אחרי ביוחך היה, שבו בזמן שלמכתבי לא באה כל תשובה מצד משרד העבודה, מצא לנכון אחד העובדים האחרונים של המשרד לנאום ברדיו, להרסם בעתונות ובמסיבת עיתונאים אותם המספרים אשר

רצייתי לברר. אני חושב שזה היה מעשה בלתי הוגן כלפי.

בשעה שאני לא קבלתי חשובה למכתבי, פירסם מר שלום כהן ממשרד העבודה, את אותם המספרים.

רק לאחר שמר שלום כהן פרסם את המספרים,

החפרסם מיתבי ב"על המשמר", ב-6 לפברואר. אני שוב מדגיש שזה היה מכתב אשר לא נועד לפירסום. אילו הייתי רוצה לנסח מכתב לפירסום, הייתי יכול לעשות זאת בצורה מעניינת יותר בשביל הקהל הרחב. פרסמתי את מכתבי, ויחד עם זה כתבתי מכתב למשרד העבודה ובו ציינתי שנשאר לי רק לקבוע עובדה אחת, כי למשרד העבודה אין מה לענות על העניינים לגופם. משרד העבודה הסתמד על מספרים אשר נראים לי כבלתי נכונים ואני חושב שעבודתנו במה שנוגע לתעסוקה, קטורה במידה רבה בידיעת המספרים. אני רוצה לסמוך על מספרי משרד העבודה, ואינני רוצה לבלוש אחריהם, אם הם נכונים או אינם נכונים. עבודתנו אינה יכולה להיות כזו, שנקבל מספרים אשר ספק אם הם נכונים ומדויקים. אינני יכול להגיד שקבלנו הרבה מספרים מדויקים ממשרד העבודה.

לכן, העניין הזה נראה לי כחשוב גם

לגופו. אני מציין מה עובדה, כי עד לפירסום המכתב ב"על המשמר" לא קבלתי כל חשובה עניינית. אחרי כן, חבר ויחתי על החשובה הזו. מזה, יכול אני להוסיף רק מסקנה אחת: אין ערעור על העובדות שצינתי. דבר שני: אני מתאוונן מדה על משרד העבודה - ואני מדגיש שאין זה מופנה דוקא למר פינקלשטיין - שהוא מפרסם מספרים בעוד שאינו עונה לי על מכתבי.

לכן אני רואה את עצמי, לפי מיטב ידיעתי,

פטור מהבקורת שנמתחה עלי באן ע"י מר פינקלשטיין והיה לי לא נעים לשמוע בקורת זו.

היו"ר ע. גלובמן: ברצוני להעיר שלש הערות: א. הועדה

אינה יכולה לדון על פירסום מאמר בעתון..

כל חבר ועדה יכול לפרסם מאמרים בעתונים לפי אהת נפשו, אם אינו מטחמט בחומר הידוע לו כחבר ועדה. עד כמה שידוע לי, המספרים שעליהם חלק מר רובין, פורסמו בעתונות ולא הגיעו לידיעתו רק בגלל היותו חבר הועדה. אי-אשר לברוא אילו בטענות על פירסום המאמר. ב. לדעתי, אם חבר כנסת פונה למשרד

ממסלתי ומבקש באורים, והמשרד עסוק, חייב המשרד להודיע לחבר
הזה שהוא טרוד בעניינים שונים, ולכן אינו כותב תשובה. אבל
אני אאשר להשאיר אדם מבלי תשובה. אני, למשל, הניחתי במכתב מסויים
כיו"ר ועדת העבודה לשר מסויים לפני חדשיים, ורק הבקר קבלתי
תשובה. לתשובה זו אין ערך כעת, כי בינתיים התבטל העניין. אמנם,
נינחו לי 2 תשובות בע"פ, אבל אם שאלתי שאלה בכתב, רצריך אני
גם לקבל תשובה בכתב.

ג. אינני יודע אם משרד העבודה חייב

או אינו חייב תשובה למר רובין. אבל אני חושב שהוא חייב תשובה
לוועדת העבודה.

אנו עוברים לסעיף השני בסדר היום,

בענין החוזר אשר נשלח למקידו הממשלה. אני מניח כי חברי הועדה
זוכרים, כי בשעתו הכניס מר רובין הצעה לסדר היום בקשר עם החוזר
שמחלקת המנגנון שלחה למקידו הממשלה. אני הצעתי שענין זה יועבר
לוועדת העבודה, והדבר התקבל חוץ הסכמה הדדית. עתה בא שר המספטים
כדי לומר לנו מה דעת הממשלה בענין זה ולתת את הבאורים הדרושים.

שר המספטים - פ. רוזן: הממשלה, מכיון שלמניה עכשיו דברים

דחופים יותר, עדיין לא דנה בסעיף זה,

אם כי הוא עומד בסדר היום שלה. לפיכך, אני מספקק אם תראו הועלת
בדיון הזה שאינו דחוף כל כך ברגע זה בהשוואה עם זוגים אחרים. אינני
יכול היום להביע לפניכם דעה בשם הממשלה. אני יכול לרק להביע דעה
אישית לגמרי, ואינני יודע אם תראו בכך הועלת.

היו"ר ע. גלובמן: ברצוננו לטמוע באורים, מהו המקור של

החוזר הזה, מאחר שהממשלה בתכניה כחבה

כי חכמים חוק על העובדים בכלל.

שר המספטים - פ. רוזן: ישנה ועדה המעבדת חוק סקידות, אשר

יכול את כל הדברים הנוגעים לסקידים:

אופן מינוי, עניני סנסיה, חופשה, זכויות וכדומה. כמובן, זהו

מטריה שעבודה יקח זמן ארוך.

היו"ר ע. גלובמן: הייתי רוצה שנסיימם פרשה זו לפני מגרת הסמסח. עלינו לדעת את חוות דעת הממשלה ולהחליט. עלי לציין, כי מעצם החוזר, לא ראיתי התלהבות רבה בכנסת.

שר המשפטים פ. רוזן: אינני יודע אם הכנסת כבר נחנה את דעתה על החוזר, אשר לא נקרא לפני כולו, אלא נקראו לפני רק ציטטות אחדות. אינני בטוח שהכנסת הסתייג לדעת העניין, אלא ודאי יבואו תיקונים בכמה נוסחיות. אני חושב שאוכל להביע בפניכם את חוות-דעת הממשלה עוד לפני המגרה.

צ. יהודה: לאחר הודעתו של שר המשפטים, סבורני שאין טעם להכנס בעת לזכות בעניין זה. השר יספור לנו ע"י היו"ר את השובתו, מתי יוכל להביע בפנינו את חוות-דעת הממשלה.

ח. רובין: אני יכול לחכות לדיון בוועדה ובכנסת, אבל צריך להיות ברור שמעיקף 6 של החוזר לא יופעל בינתיים. זהו המעיקף האומר: "פקיד ממשלתי אינו רשאי לפרסם ברבים דברי-המוחה בקורת על הממשלה וכו'".

שר המשפטים פ. רוזן: קראתי באחד העיתונים פירוש למעיקף 6 שלפי דעתי אינו פירוש נכון. שם היה כתוב, כי פקיד יכול לשבח ולהלל את הממשלה, אך אינו יכול למחות עליה בקורת שלילית. אין הדבר הזה נכון. החוזר אוסר כל בקורת שהיא - הן לשלילה והן לחיוב. אני מוכן לדאוג לכך שיישלח חוזר אשר יאמר, כי החוזר הראשון נמצא בדיון, לאחר שהובעו בקשר אליו ספקות בכנסת. אינני יודע אם דוקא המעיקף השני יעורר בקורת, ייתכן שיהיו עוד מעיפות אשר יתנגדו להם. לכן, אני מציע שיישלח חוזר חדש.

צ. יהודה: אם שר המשפטים מודיע שהוא מוכן לשלוח חוזר כזה, הרי לדעתי אפשר להסתפק בזה.

ח. רובין: ברצוני לחזור על דברי שר המשפטים, כדי לדעת אם הבנתי אותם נכונה. אני מבין שהוא מציע, כי ישלח חוזר נוסף ע"י הממשלה, אשר בו היא חציין שחוזר זה נמצא בדיון נוסף ונושא הדיון יוגדר במסגרת של חוזר חדש.

שר המשפטים פ. רוזן:

אינני רוצה לעורר את הרושם, כאילו

אני הוא הממונה על המנגנון. אולי

כדאי פעם להסביר לוועדה העבודה שעניני המנגנון נחתכים ונידונים

בממשלה בוועדה שרים לעניני המנגנון, אשר בראשה עומד מר קפלן.

חברי הוועדה הם: משה שמירא, גולדה מאירסון ואני.

אשר לחוזה הזה, הוא לא הובא קודם לכן

לוועדה זו. האדם אשר חתם עליו הוא יצחק מלמד. כפי ששמעתי ממנו,

החוזר הזה קיבל את אישור משרד ראש הממשלה.

אילו רצייתי להביע את דעתי בפרטיית

על חוכן הדברים, הייתי מוכן להגן עליהם, אם כי אין טעם רב בדבר זה,

כי אני צריך להביא בסני הוועדה את דעתה של הממשלה ולא את דעתי הפרטית.

אני חולק על הנוסח במעיינים מסוימים, אבל לא על החוזר עצמו.

היוח והממשלה עדיין לא הסתייגה לדון

בחוזר זה, אני מוכן לדאוג לכך שיישלח חוזה ביניים.

היו"ר ע. גלובמן:

אני סבור שאיננו יכולים לקבל את הצעתו

של מר רוזן. אני, למשל, חולק על מניף

יונה לחלוטין. לדעתי, שר המשפטים נחן לענין מוצא מכובד מאד, ואינני

רוצה כל סיבה מדוע לא לקבל את הצעתו.

ח. למדן:

הצעתו של שר המשפטים בנוגע לחוזר

הביניים, היא הוגנת מאד. אבל אותי

מדאיגות המלים הנוספות שאמר, כי אין לראות אדחו כממונה על המנגנון.

אלא קיימת ועדה שרים הקובעת ביטח זה.

שר המשפטים פ. רוזן:

אף על פי כן, אני מתחייב בנוגע

למשלוח חוזר הביניים.

היו"ר ע. גלובמן:

אנו מודים לשר המשפטים.

נחזור לפעיה שדנו בו בתחילת הישיבה.

רשות הדיבור למר מינקלשטיין.

י. מינקלשטיין:

בישיבה הקודמת אמרתי, כי ישנו יסוד

לרוגז, אבל אינו במקום, מתוך כך

שמר רוזן היה זכאי לחשובה במועד, מבלי לשים לב לעובדה שמישהו

טרוד או פנוי.

לגופו של ענין, ברצוני להעיר מחדש הערות.

במשך תקופת הקיץ, נמסרו בהודמנויות

שונות, הודעות ומספרים על מצב התעסוקה ואין להביא מזה היקף שיש

בכך סתירה, אם כעבור תקופה מסוימת, יטנו סיכום כולל של התקופה

ארוכה יותר וברור שבסיכום זה הדברים הם מלאים יותר.

אציין רק כמה נקודות בשטח זה: הסיכום

הכולל לוקח בחשבון תעסוקה שהיתה החל מאמצע מרץ, מאז שהחלו לפעול

בבואע עבודות במיוחד לשיכון. זה נותן הפרש מסוים וההודעות החלקיות

וההודעה השלמה, אינן זהות זו עם זו.

ההודעה האחרונה של שרת-העבודה, ניתנה

בישיבת ועדת העבודה בחצי חודש ספטמבר ונאמר בסיכום הכולל, שלגבי

נובמבר - דצמבר, זוהי הערכה ולא עובדה, והערכה זו יכולה להתקיים

ויכלה לא להתקיים. היו לה כל היסודות שהיא חתומים, והיא לא חתומים

בחלקה בחצי דצמבר, רק מחמת הגשמים המרובים שהמריעו הרבה.

אבל הנקודה העיקרית היא לגמרי בשטח אחר.

ההודעות והמספרים שנמסרו ע"י שרת-העבודה ועל ידי, אין בהם סתירה,

למרות שהיא נראה שקיימת סתירה. ההודעות היו חלקיות, עם"י התנועה

בלשכות העבודה, לגבי פועלים פשוטים, בו בזמן שהסיכום הכולל לוקח

בחישוב את כל האנשים העסוקים באותם האובייקטים שבהם נידון הדבר.

הסיכום הכולל לוקח בחשבון גם עבודת ערבים ועבודות צבוריות שאורגנו.

הוא לוקח בחשבון גם את עבודת המתיישבים שלא עברו דרך הלשכות.

לעבודת המתיישבים היו שתי מנינים: עבודה בעבודות צבוריות בכפרים

הנמוסים ובמביבה, ועבודות המתיישבים בשכונן. כפי שהוסבר כאן כמה

פעמים, שיטת הבניין בכפרים החדשים היתה בנויה על כך שכמה עשרות

משפחות יצאו לשדה ובעזרת מספר מדריכים הקימו את בניניהם. עבודה זו

הפכה מספר חשוב של ימי עבודה.

אם נצטרף את כל הדברים האלה יחד, לא נמצא

כל סתירה. מספר ימי העבודה, כפי שנמסר, הוא מספר בדוק ומנוסה

במעל. לא נתקיימה מספר של משה וכמה אלפים ימי עבודה בחצי חודש

דצמבר - הן בעבודות שיכון והן בעבודות צבוריות, בגלל הפרעות

במוג האויר. כלומר, שאפשר להגיד בודאות כי הנתונים של משרד העבודה

שנמסרו כאן על התעסוקה בתקופה הנידונה, אין בהם כל הפרזה והם ממעים

באופן נכון ומדויק את התנועה בעבודה ובימי עבודה.

בטענות, נמסרו על ידי הודעות על מספר א

הפועלים העסקיים בעבודות צבוריות. אבל הטיבות הכולל שניתן כאן, כרמ להערכה של נובמבר "דצמבר, היה בנוי על דו"חיים עם ספירה מדויקת ע"י מהנדסי המחוז שהומצאו למשרד - דבר שהונהג בקיץ, באופן שבועה שירת העבודה מסרה כאן את המספרים, היו כבר לגבי זאת דו"חיים מסודרים. הרי שהדברים נמצאים בהתאמה גמורה למציאות, ולא רק סר רובין, אלא כל חברי הועדה יכולים בלי חשך לקחת בחשבון את המספרים של משרד העבודה - ובשטח זה אני בעצמי נושא באחריות. אינני מתכוון לומר דברים כלליים, אלא דבר שהוא בדוק ומנוסה, ואני רוצה לקוות שגם המספרים שיימסרו בעתיד, אפשר יהיה להטען עליהם בצורה ברורה ובלי כל ספיקות.

באחרונה ברצוני לומר, כי אני מאד

מצטער על כך שהיה צורך לתכות לחשובה זמן כה רב, אבל כבר בישיבה הקודמת אמרתי: חשובה לענין שהוא בגדר מעשי שצריך עוד להיעשות, על מנת שהוא ייעשה אחרת מזה שהחליטו עליו, לדעת חשובה כזאת, אם משהיום אותה 24-28 טעות, הרי זו מגימה קשה בענין. אבל חשובה בדברים שהיו, ומתם ישנה רק מסקנה אחת, אז שיש טעות לצד אחד או שיש טעות לצד שני, סבור אני שקודמים העניינים החיים והמחייבותיים.

היו"ר ע. גלובמן: אני מבקש ממך לינקלסטיין שימציא לועדה את החשובה בכתב.

מכיון שמוג האויר האחר, מתי אנו

יכולים לצאת לפיזור?

צ. יהודה: לדעתי, יש צורך קודם לכן להכין חרוגרמה.

ח. רובין: אני חושב שמר סינקלסטיין והס"ר יחליטו על החרוגרמה ואין צורך להעמיק בזה את הועדה.

היו"ר ע. גלובמן: מכיון שהכנסת חשב בכל יום רביעי עד הסגרה, נוכל לצאת לפיזור רק ביום חמישי.

חברי הועדה יקבלו על כך הודעה.

הזמנו הנה את נציג משרד החקלאות, מר עמיר,

כדי שימסור לנו על חכניות הפיתוח של משרד החקלאות, ועד כמה חכניות פיתוח אלה עלולות להביא אתן ימי עבודה בשנה זו.

מר עמיר: לא ברור לי אם הועדה חרצה להכנס לפרטי

הדבריהם, על כל פנים אני רוצה לציין

חזילה בקווים כלליים את חכניות הפיתוח שבמשרד החקלאות, שחושבים להציען לפני הממשלה לביצוע בשנת 51-50.

אני מדגיש שהדבריהם הצלה מכוונת לחכניות

פיתוח, לא לתעסוקה בחקלאות הקיימת או בהתייבשות. מטעלי פיתוח שעריכים מצד אחד להקים ערכים חדשים נוספים בשביל המדינה, ומצד שני מכוונת במיוחד להרחבת היצור החקלאי, ובוה "תוספת של מזון ותחריט של הבחנת מקורות קיום ותעסוקה קבועים לאוכלוסייה.

מה שאביא כאן היא ההצעה המקורית של משרד

החקלאות. היא נידונה בעת, יחד עם הצעות המשרדים האחרים, בוועדה בין-משרדית וייחכך שבניסוח הסומי יחולו בה שנויים מסוימים, אבל אני מביא אותה כמקורה.

מובן, שאם אנו מדבריה על פיתוח החקלאות,

אנו מעמידים בשורה ראשונה ולפני הכל, את מטעלי ההשקאה. בשנת זה הוצעו חכניות גדולות שכוונתן, להבטיח תוספת שחתי שלחין, אשר יבטיחו מקורות רציניים מאד של ייצור מזון ותוספת פיתוח חקלאי. החכניות האלה מסוכמות בקבוצת טעיפים:

הטעיף הראשי, שהמבצעת שלו צריכה להיות

חברת "מקורות", כולל שטח של 170 אלף דונמים נוספים של השקאה באזורים שונים בארץ והסכום הדרוש לביצוע החכניות האלה הוא - 8 מיליון ל"י; מזה, 3 מיליון ל"י במטבע זר המיועד ליבוא צנורות וחלקי ציוד בשביל יצור צנורות אשר רוצים לפתחו בארץ. חכניות אלה יכולות להבטיח במשך השנה קרוב למיליון ימי עבודה.

את הועדה מעונינת בפרטים, אני מוכן

לצייןם: מטעלים אלה כוללים בצפון את מטעל מנרה, אשר צריך לכלול

את השטחים ההדריים לאורך הגבול הצפוני ממחולה עד טעמע. זה יבטיח

בראש וראשונה את מי השחיה זיוטיף מים להשקאה ראשונה בשטחים

מסוימים. המטעל השני בצפון הוא בין חרשיחה וטעמע - בעצם המסך הקו

הקודם. המטעל השלישי הוא, מטעל הגליל המערבי, הכולל את עמק זבולון

ואת עמק יזרעאל המערבי ואת חימת החוף זה. זהו מפעל המכוון כבר להשקעה בשלב הראשון של 17 אלף דונם אדמה. לאחריו בא המפעל באזור הסומרון המקיף את גוש בנימינה, גבעת "עדה", כרדס"חנה. לאחריו בא מפעל המים של הרי אפרים. לאחריו בא המפעל בשפלת לוד. זוהי, בעצמי, פעולת הרחבה של המכון הקיים כבר, אלא שאריך להרחיבו, כדי שיכלול שטח הרבה יותר גדול ויאסר ניצול יותר רציונאלי ואינטנסיבי של האדמות. לאחריו בא המפעל הנקרא "מפעל דרום-יהודה", הכולל את שפלת החוף בין גבעת ברנר וגבר"ע. זהו מפעל גדול המכוון להשקעה 50 אלף דונם שלחין. לאחריו בא מפעל הנגב בשלב הראשון. זהו קו שאריך להחבר בטחיד לצנורות של מפעל הירקון. מהמרכז הדרומי יחמטמו הצנורות דרומה, אח"כ גם צפונה וייסגשו בטחיד בצנורות שיונחו ממקורות הירקון והם צריכים להזין את כל הדרום והנגב.

כל התכניות האלה הן תכניות חלקיות,

אזוריות, אשר חלק מהן אפשר כבר להתחיל בראשית האביב. בשני המפעלים האחרונים, הגדולים, אפשר יהיה להתחיל רק בסוף הקיץ ובסתיו, כי ישנה עבודת תכנון קודמת. אנו שואלים לחומסת של 400 אלף דונם לארבע שנים.

זוהי התכנית העיקרית בעניני מים, אבל

אין היא התכנית היחידה. אחריה אנו מציגים בתקציב הפיתוח עוד שני מפעלים איזוריים, אמנם יותר קטנים מהיקפם אבל לא פחות חשובים והם: תכנית השקעה בעמק בית שאן אשר חבוצע ה"י חברה "מקורות" בהשתתפות כספית של מסקי אזור בית שאן והיא מבוססת על 100 טקים הקיימים ועל תוספת ההתייבשות. היא מקיפה כ-30 אלף דונם שלחין ומשתכמת בסכום של 700 אלף ל"י. מפעל זה יתן כ-120 אלף ימי עבודה.

תכניות אלה קרובות מאד להגשמה. אחרי

התכניות האלה באים שני מפעלים נוספים של עמק הירדן וגוש חרוד. התכנית היא לבצע זאת באמצעות הלואה למסקים הקיימים שם, והסכום הדרוש לכך הוא 800 אלף ל"י. מפעל זה יתן כ-130 אלף ימי עבודה. חשיבות שני המפעלים האלה היא בכך, שאלה

תכניות המרחיבות את המשקים הקיימים. הפרוטנציאל של היצור פה הוא הרבה יותר גדול מאשר בישובים החדשים, והמשקים האלה צמחים לתוספת

אלה הן תכניות ההשקאה הקרובות. מחוץ לזה.

אנו מטיעים להקים קרן מיוחדת להכנת תכניות השקאה וקרן מיוחדת לקדוטים. ברצוני להסביר בקצרה מה פירוש הדבר. דברנו כאן על תכניות שהן כבר בשלב של הכנה או סיום ההכנה, ואפשר לבצע אותן. אבל זהו רק חלק מהתכנית הפיתוח הכללית שאנו צריכים להכין לעתיד לבוא, התכנית הארצית עדיין אינה קיימת. יש צורך בתכנית הנדסית ולגביה נחוצה עבודה עצומה של הכנות. נחוצה גם עבודה מחקר, היכן להניח את הקוים, באיזה צנורות להשתמש, היכן יהיו הקוים הנוחים והטובים ביותר וכדומה. בחוץ התכנית הזו ישנו ענין של האגם המרכזי בעמק נטופה, ואח העמק הזה בלבד יש לחקור חקירה יסודית אשר תימשך זמן רב. לשם הכנת כל התכניות אלה, יש הכרח להקים מנגנון וקרן מיוחדת, כי אחרת נעמוד מידי מעם במעם בפני עובדה שאי אפשר להוסיף השקאה ולפתח את הארץ. מאחר שחסרה לנו השנה הקודמת ההכנות מורחבים לראות את הנולד לפטרע, ולהגיש לכך שנתחיל לחשוב על מרחק זמן גדול יותר, פי העבודה מקיפה מאד.

לתכנית זו הצענו הקצבה של חצי מליון ל"י לקרן הכנת תכניות השקאה ומאה אלף ל"י לקרן הקדוטים. הקרן הראשונה של תכניות ההשקאה חתן העבודה רבה, לדעתנו לפחות מאה אלף ימי עבודה. אבל זוהי ברובה עבודה מומחית.

אלה הן עבודות הקשורות במפעלי השקאה ואנו

חושבים שהן צריכות לקבל בדרך כלל לגבי תכניות הפיתוח זכות בכורה ראשונה.

הסעיף השני הוא - יעור והכשרת קרקע. על

מפעל היעור דובר כבר לא מעט, כך שאינני חושב כי עלי להוסיף ולהסביר את מהותו וערכו. תכנית היעור/של משרד החקלאות לשנה הקרובה, כוללת שנים וחצי מליון ל"י. הסכום הזה יכול לתח מליון ימי עבודה, כי זוהי למעלה מ-95% עבודה רגילה. לא אוכל ברגע זה להביא כרטיס על איזורי הנטיעה. זוהי תכנית שאינה כרגע חתת ידי, אבל השלב הראשון של עבודה זו הולך ונעשה. המשתלוח הוקמו ברובן ע"י משרד החקלאות בלבד, ובחלקן גם ע"י שחילים מן המשקים. עבודות ההכנה צריכות להימשך במשך הקיץ עד עונת הסתו. הכשרת הקרקע מכוונת לאיזורים שצריך ליצור בהם בסיס רציני יותר, למען כפרי העבודה

שצריכים להתבסס על עבודות יעור והכשרה.

המעיק הבא הוא - הסדר הנחלים, נקוד

ובדומה. החורף הזה הוכיח לנו מה פרוטו של חוסר נקוד בהרבה שדות. שטחים נמוכים, ובאופן מיוחד שטחי שלחין, היו צפויים לנזקים חמורים מאד. אם נמשיך לעבוד בשיטה של חוסר נקוד חקלאי, הרי יגיעו לנו נזקים רבים. אנו עדים לירידה היבולית בכל שטחי השלחין אחר מספר שנים, כי השדות האלה אינם מנוקזים; אם רוצים לשמור על חוריות הקרקע, מוכרחים לעבור לשיטת הנקוד. מלבד זה, ישנם שטחים שיש בהם צורך בהסדר של הוודי, כדי להציל אדמות נרחבות. לעבודה זו הקצבנו חצי מליון ל"י. היא תחנ כ-100 אלף ימי עבודה.

ישנה תכנית למניעת סתף הקרקע. זהו

גם כן ענין של הבראה שיטתית של שטחים, ע"י סידור מדרגות, הסדר שדות, נטיעת שטחים מסויימים, הקמת סכרים מסויימים וכדומה. הקצבנו לרעולה זו 150 אלף ל"י והיא תחנ כ-30 אלף ימי עבודה. בתניה הפיחות הכנסנו הקמת שורה שלמה של בנינים הנחוצים באופן מיוחד בקשר לרעולות משרד החקלאות עצמו. אנו מוכרחים להרחיב ולהשלים את תחנות הנסיונות והמחקר, המהוות גם הן יסוד לפיחות בעתיד. בלעדי זה, איננו יכולים להתקדם. יש צורך להקים מכון וטרינארי משוכלל ואנו חושבים שפיחות גידול הבקר והצאן הוא מהמרכזיים והחשובים ביותר לגבי החקלאות, והבעיות הוטרינאריות הולכות ומסתבכות. עלינו להקים מכון וטרינארי משוכלל בהקדם.

אנו רוצים להרחיב את בחי המסר החקלאיים.

פשוט מגוחך הדבר שבבית ספר החקלאי המרכזי של הממשלה לומדים השנה 50 תלמידים בלבד. אני חושב שלמי צרכי ההתישבות המספר הוא מגוחך. בתוך קטגוריה זאת הכנסנו מעגנים לדייג.

לעבודות אלה הקצבנו 400 אלף ל"י תחנ חחנה 40 אלף ימי עבודה.

אעבור עכשיו לקטגוריות חקלאיות יחר.

ישנו מה מעיק הנקרא "הרבת חרובים". אחם יו עים ודאי שיטנו בארץ שפע של עצי חרובים, באופן מיוחד בגליל ובשומרון, ואם כל עץ יהיה מרכב, ערכו יעלה כי הוא יחנ פרי. זוהי הסמקה ממדרגה ראשונה.

אנו מביאים כעת חרובים מקמריסין. חכניחנו היא לארביב 100 אלף עצים. החקטיב הוא 100 ל"י - 30 אלף ימי עבודה.

ברצוננו להתחיל להכניס לארץ גזעי

בקר לבשר. בעיה זו אינה מסומת ואינה ניתנת באופן קל לתחרון. אבל ישנו הכרח לעשות נסיון בקנה מידה רציני בנדון זה. עלינו להוסיף גזעים מיוחדים לבשר להכניסם לארץ לשם מבחן, ודבר שני, ריכוז של עגלים מהמסקים ומיטומט. קיים כעת איסור על שחיטת עגלות, אבל לא על שחיטת עגלים. שוחטים אותם בגיל רך מאד ומפסידים המסד עצום. אנו חושבים שנה הבאה להגיע למספר של 10 אלפים עגלים כאלה ואולי נוכל כבר אז לאסור שחיטת עגלים כדי לחמם ולהגיע לאספקת בשר.

למען שתי הסעולות האלה, אנו חייבים

קודם כל לדאוג לפיתוח מרחבי המרעה הטבעי. ישנם שטחים עצומים, כ-2 עד 3 מיליון דונם אדמה, הטובים רק למרעה ואינם ניתנים לשמוש חקלאי אחר. אנו צריכים לטמח מחדש את האדמות האלה. הסעולות הראשונות אשר צריכות להיעשות הן: גידור, מלחמה בעשבי בר וזיבול. גם זה נכלל בחכנית הכיתוח. במעייכים אלה הקטבנו להכשמת גזעי בקר 100 אלף - 10 אלפים ימי עבודה. פיתוח המרעה הטבעי יעלה לנו 100 אלף ל"י - 20 אלף ימי עבודה.

אעבור כעת למרשת המטעים. היינו

רוצים להגיע לסקום שיטתי של הזית בארץ. אנו מעריכים שלידי המטק העברי עברו במסך השנתיים האחרונות קרוב ל-100 אלף דונם זיתים. זהו נכס כלכלי ממדרגה ראשונה, אולם הוא מוזנח בחלקו הגדול ואינו מורה במידה שהיינו רוצים בה. אם נטביח את הנכס הזה ונעלה אותו לדרגת כל ענפי החקלאות, יהיה לו ערך רב. אנו מקציבים לפעולה זו 700 אלף ל"י - 260 אלף ימי עבודה. יש מסקמים אם יהיה ביכולתנו לבצע זאת תוך שנה אחת, כי המשימה יכולה להתקל בקושי של בעלי מקצוע. לכן, יתכן שיבוא כאן שינוי קל.

אנו רוצים לגשת השנה להכנה של חוספת

שטח ההדרים. למי חכניחנו, יש צורך להתחיל לנטוע פרדסים נוספים. אנו רוצים לנטוע השנה 10 אלפים דונמים ובשנה הבאה עוד 20 אלף דונמים. הפרדסים הנטועים נמצאים בידי האמוטרופוס על נכסי המפקדים.

הזיזתם, למעשה, גם הם נמצאים בידי האפוסטרופוס על נכסי הנזקרים, אלא שחלק מהם עובר לידי המטקית. במידה שהוא עובר לידי המטקית, הוא עובר באופן מלא לחיסולו של משרד החקלאות.

ה. כהן מגורי: האם משרד החקלאות אינו חושב להוציא חוק בקטר לעקירת המרדמים.

מר עמיר: חוק לאיסור עקירת מרדמים קיים למעשה. הבעיה הזו היא מרשה לחוד ואינני

מוסמך לעשות עליה ברגע זה.

אנו מורחים לעסוק בהכנת שתילים של

עצי פרי. אין לנו כיום די שדות בארץ וענף המטעים צריך להתרחב במידה מהירה. בתכנית זו נכללים גם הגפנים, בתוכם גם ענבי יין,

המהווים העטייה בעלת סיכויים וצינניים מאד. זוהי פעולה של שנים

רבות. לא במשך זמן קצר נדביק את קצב החצרוכה, אבל זה מחייב אותנו

להרחיב את המטיעה במהירות האפשרית ולהכין שתילים. בדעתנו לעזור

למטקית ע"י הלוואה, או להקיא בעצמנו מסחלות של עצי פרי וגפנים.

לכך נחוצים 220 אלף ל"י אשר יחננו

תעסוקה של 58 אלף ימי עבודה.

למיחות הדיג אנו מקדישים 200 אלף ל"י

12 אלף ימי עבודה.

בחקציב הפיתוח ישנו עוד סעיף אשר אינו

נוחן תעסוקה לישוב העברי והוא - פעולות שקום בכפר הערבי. הבאנו

בחשבון הלוואה בתחום של 200 אלף ל"י, נוסף על מאתיים אלף ל"י שהוצאו

בשנה זו.

לאחרונה, בא סעיף של פעולות חונות:

מה בחי קירור. בחי-אריזה, מחקני יבוי וכד'. כל אלה הם מתקנים, אשר

עדיהם הענפים אינם יכולים להמשיך להתחמח. למשל, בחי קירור. אנו כבר

ינה זו חושבים שנגיע לחספקה כמעט מלאה של תפוחי-אדמה. אבל כדי להבטיח

יכול הזה לא ילך לאיבוד חוץ הקופה קצרה, צריך לאסום אותו במחחני

דר. הוא מתרכז ברובו בחדשים של השנה והצריכה היא במשך שמונה חדשים.

הקירור הקיימים כעת בארץ אינם מספיקים. אוחו דבר לגבי גזר, כרובית

, דברים שאין הכרח דוקא למסור אותם לבחי-הרוטח לכיבושים או ליימורים

כי גם זה דבר טוב, אבל הרבה יותר חשוב ויותר זול לאסום מה שניתן לאימום

יש צורך בחוספת רצינית של בחי-קירור כבר בקיץ הזה.
מתקני יבוש: ישנם דברים שאנו רוצים
להתחיל לייצר, למשל קמח אספסת.

כל הבנינים האלה יחד יעלו כ-700
אלף ל"י ובנייתם תחזק 100.000 אלף ימי עבודה.
במיכוסו של דבר, אם נכלול את כל
התכניות האלה של מפעלי השקאה, מפעלי ייעור והכשרת קרקע וכל
תכניות הפיתוח במעייפים החקלאיים היזונים, הרי אנו מגיעים לסכום
של למעלה מ-16 מיליון ל"י; מזה במטבע זר - 4.380.000 ל"י. בתוך
הסכום הזה, קרוב ל-3¹/₄ מיליון ל"י למפעלי ההשקאה בלבד. התעסוקה
תהיה משהו למעלה מ-3 מיליון ימי עבודה.

היו"ר ע. גלובמן: ננית שהאוצר, הועדה והכנסת אישרו את
התכנית הזו. האם התכניות המעשיות
ההנדסיות, עם כל הפרטים, מוכנות, כדי שיוכלו כבר פועלים לצאת
לעבודה?

האם בדקתם את האמטרויות לייצור צנורות
בארץ, כדי שלא להביא אותם מארה"ב?
האם יכולים אחם לעשות חישוב, בכל חלקי
היבוא שבהם הוצאנו מטבע זר, כמה נחסוך בהם במשך שלוש-ארבע שנים,
ע"י הגברת אי החלוח הכלכלית?
האם ישנו איזה קשר של תכניות פיתוח עם
ההתייבות החדשה?

בארץ, לפני הקמת המדינה, היו כמיליון
צאן. הרי יריתו בלבד, היו מוציאים כמאה אלף צאן לשנה. את אחם
מדברים על גזעים לבשר, האם ענין הצאן עומד אצלכם על הפרק?
ח. למדן: לי נראה שבעית פיתוח הנגב היא בעיה
ימודית, אינני מבינה איך מטרד התקלאות
אינו מקדים תכנית להעברת מים מחוקים לנגב הדרומי, למשיכת התישבות
לשם. עד עכשיו היתה שם רק קבוצה אחת וכעת עלתה לשם קבוצה שנייה.
לקבוצה השנייה יש עדיין מעט מים מחוקים, אך לראשונה אין מאומה. איך
חושבים ליישב את הנגב הדרומי בלי מים? זוהי בעיה חיונית ביותר.

מסדר החקלאות, בתכניותיו, יוצא מחוץ

נקודת השקפה חשובה מאד שהיא, מיתוח והסדרת האטמקה. אבל לא לקחת בחשבון בעיות חמרי גלם ואני אזכיר רק את בעיית הטקסטיל, בתור דוגמה. האם ישנה אטמקה של גידול כוחנה?

מדוע לא שמענו דבר על ביח"ר הנודע לסוכר,

והאם מתקדמים בזמן זה?

מ. אונא: בדיון הזה מתעוררות כמה שאלות שהתעוררו

בדיון בענין מ"רד החבורה. נשאל

השאלה, איזה חלק מהתכניות נכנס למסגרת השנה הקרובה. הרוחם הוא שחלק גדול של התכניות שייך לחצי השני יל השנה ואולי בכלל עובר כבר את הגבול יל השנה הקרובה.

האם אפשר כבר, באיזה אופן שהוא, להגדיר

כמה ימי עבודה יהיו השנה מ"ד מיליון ימי העבודה אנזכרים? כמה יהיו במחצית הראשונה של השנה וכמה בחציה השני? האם ישנו חכנון כללי של חלוקת העבודה בתכניות האלה?

בשאלנו, בתור ועדת העבודה, חשובה לא

רק תכנית הטיחות יל מסדר החקלאות, אלא גם התעסוקה בחקלאות הקיימת. חשוב לנו מאד לדעת איך יחבטאו הדברים האלה כגון; קטיף, מטיק זיחים וכו'. אלה הם דברים ממשיים החופפים מקום נכבד בתכנית העבודה.

באיזן מידה גדלה המסגרת של מסדר

החקלאות?

באיזה אופן מטולבות עבודות מסדר החקלאות

עם עבודות הסוכנות היהודית והקק"ל? עד כמה שידוע לי, ג"נ ו שנת אתה שצריך להיות משולב ותוא - הייעוד, אבל, למעשה, גם בעניינים אחרים היה חשוב לדעת את הקטר, כדי לקבל תמונה ברורה באיזה אופן תולכים העניינים יד ביד ועד כמה תכניות הסוכנות והקק"ל נכללות במסגרת תכניות אלה.

איר למפעלי ההסקאה, בהזדמנויות שונות

היה מדובר על תכנית אחת שנקראה "מפעל הידקון המזרחי". אתה, מסום מה, לא הצברת את התכנית הזו, האם היא ירדה מעל המרק?

מר עמיר: היא משתלבת לתכנית ממעל הנגב בשלב

הראשון.

מ. אונא: אשר לפרדסיט הנטושיט, מסתבר שחלק גדול

זו אפטר כבר להציל. מתעוררת השאלה,

מה יהיה עם אותם חשטחים של עשרות אלפי דונם, אשר מכוחים היום

עצים מתים, אם לא יטפלו בהם, הם יהוו מקור למחלות ולמזיקים.

שאלה זו צריכה להיטאד. ובהקדמ. זהו גם ענין של תעסוקה

באותם האזורים הנמצאים במצב קשה מבחינת זון, אני חושב שזהו

שאלה בעלת חשיבות ראשונה במעלה.

ח. למדן: האם בחכניות מסדר החקלאות אינה כלולה

חכמת החולה?

ח. כהן-מגורי: דובר כאן על נטיעות של 30 אלף דונם

פרדסיט חדשים, בעוד שלא נקטו עדיין

בזמן צעד להצלת הפרדסיט הנטושים. אינני מבין את הדבר ומבקש עליו

חיובה.

מדוע הזיחים נמצאים בידי מסדר החקלאות

והפרדסיט בידי האפוטרוטוס על הרכוש הנטושי? בוועדה דברתי לא פעם

על הבעיה הזו אך לא נעניתי. אם לא יעובדו הפרדסיט האלה, ילכו

לאיבוד. לדעתי, יש לגשת לדבר זה בצורה רצינית יותר. נוחנים היום

חמיכה למחוסרי עבודה. יש ביניהם רבים אשר עבדו בעבר בפרדסיט.

יש למכור את העבודה הזו לידי לשכות העבודה. יהיה זה פסע אם לא יגשו

לעבודה זו לפני עונת האביב. העובדה שמסדר החקלאות לא הביא הצעה

ממזיח בנידון זה מראה כי הדבר הוזנח. יש צורך למצוא פתרון לשאלה

זו במהירות האפשרית.

לי נדמה שישנם בארץ בית"ר, למוצרים

טלפטיים, את החומר הגלמי מביאים מחורכיה והוא הקיקיון. אני מכיר

את הענף הזה היטב ויודע כי הקיקיון מצליח יפה מאד בא"י, שמעתו

רק שהקולציה שבין החומר הגלמי שמובא מתו"ל ובין הנטועה והגודול

אינה מסלמת. עד כמה שזה נכון, שמעתי כי זהו 35% יותר מאשר ובוא

החומר הגלמי ובעלי בחי-החרשת מזכנים לסלם 10% יותר אם זאת בא"י, יש לנסות

לגדל את הקיקיון בא"י.

אנו מביאים טבק מתו"ל, אנו מכור אנחנו

העסקים בנסיונות של גודול טבק בא"י ויודע שיש אפשרות הצלחה

בגודול טבק וזרעונים, אין היום גישה לטנק זה דו"ח להצטרף אל ה...

אני יודע שלפני 20-25 שנה עסקנו בגידול טבק והממשלה המנדטורית עיינה אז העבודה הזו ולא נחנה לה להתפתח, בעוד שלא הפריעה כלל למשקיעים הערביים. מה עושה משרד החקלאות בשטח זה?
 שר החבורה סיפו לנו על חכניה מפרץ טבעי בקיסון, שאפשר יהיה להעביר חירות בתוכו. האם אין לקחת בחשבון סיחוח מפרץ כזה בירקון?

נ. הרפז: רק אתמול נודע לי שמן הכסף ^{המוקצב} למלחמה נגד העכברים, לא השתמשו ב־20 אלף ל"י. האם הדבר נכון?

האם בתכניות הגדולות כלולות תכניות מעשיות לפיתוח ענפים מסוימים, במידה שאפשר לעשות זאת, כגון: ירקות, בטנים וכד'. נדמה לי שהשנה יהיו לנו עוד פחות בטנים מאשר בשנה שעברה והתכניות אינן ברורות לי. למי יתנו את ההלוואות לבתי הקירור?

מר עפיר: הלוואות אלה יינתנו למשקיעים.

נ. הרפז: ע"י מי ייעשו כל העבודות האלה של משחלות, הרחבת גפנים וכד'?

א. גולדראט: מה האמת בידיעה שנתפרסמה בזמן האחרון על יבוא בקר שעלה בהטמדים רבים? האם ישנן תכניות להבא לשחרור אותנו מהחלות הכלכלית שלנו בשטח זה?
 שמעתי כי הלולים הקיימים בקיבוצים הוקטנו בזמן האחרון באופן מבהיל. מה מידת האמת בידיעה זו?
 מה היחסים בין משרד החקלאות ובין המחלקה להתייבות של הסוכנות היהודית, ומה היחסים עם היבואנים הפרטיים? כשאדם מסייר בארץ, הוא נוכח לדעת מה גדול החורבן בשטח הבארות השבורות בכפרים הנטושים. דבר זה מעכב התייבות ושיקום. האם ישנה יזמה מצד משרד החקלאות בשטח זה?

מר עמיר: אשר לקצב ביצוע התכניות, חלק מהעבודות

של מטעלי החקאה מוכן לביצוע חוץ

2-3 חדשים הקרובים: מטעל בית-טאן, עין-חרוד, עמק הירדן, מטעלי הגליל, חלק ממטעל שפלה לוד ומטעל הרי אפרים, לטי דרישחכס, אוכל להמציא לכך חכניה ספורטת יוחר. לפחות 2/3 מהתכניות האלה חלה התעסקה בחצי השני של השנה.

אשר ליצור צנורות בארץ, אני חושב

שתדברית האלה נמצאים כבר בטלב של ביצוע. עומדים להקים בארץ שני בחי-חרוית כאלה, אחד במסרך חיטה ליצור צנורות ברזל ואחד יוקם במגדל-גד, של צנורות מלט. זה טעון עוד איסור של הבנק ליבוא ויצוא יל ארה"ב. אנו מקווים שהאיסור הזה יתקבל במסך החדשיים הקרובים. אנו מקווים שמפעלי הדרום והנגב יוכלו כבר לקבל את הצנורות שיידרשו להם מהמפעל המקומי הזה.

סאלו אותנו שאלה מסובכת ביחס לחיסכון

ביבוא, או יוחר נכון איך חשקפנה התכניות האלה ביצור החקלאי ובהרחבת המוסדות. כדי לענות על כך במסורת, צריך הייתי להביא לפניכם את החישובים שלנו למסך ארבע השנים הבאות, אנו חושבים שבדברית רבים נוכל במסך ארבע השנים הבאות להגיע לידי חספקה מלאה. אין לשכוח שבאותה תקופה אנו עומדים בפני גידול האוכלוסייה והרחבת התצרוכת. התכניות שלנו מתרכזות בראש וראשונה מטביב ליצור של מזונות: חלב, ביצים, ירקות, פירות, תפוחי-אדמה, קטניות, צמחי שמן, חספקה לבעלי חיים, לאחר זאת באה הדאגה לצמחי-תעסיה. את מעניין אתכם הדבר, אעבור בקצרה על רשימת המצרכים כטי שמוכמו במסרד החקלאות.

אחחיל מהחיתה והשיפון. בתכניותינו לא

שמנו את הדגש על החיתה, את כי השטח הזה יורחב במידה גדולה. האספקה, במספרים אבסולוטיים, צריכה לגדול פ-44 אלף טון בשנה זו, עד 58 אלף טון בתש"ג. הרי באומן יחסי לתצרוכת הנוכחית, האחוז לא יגדל בהרבה, אלא יחנודר בין 22-25%. לעומת זאת, אנו שואפים להגיע הינה ל-50% של תצרוכת הקטניות למאכל, ובמסך ארבע השנים להגיע להספקה מלאה. בצמחי שמן, אנו יכולים להגיע במסך ארבע השנים עד ל-65-67 אחוז של החספקה, בזה כלול שטח של מאה אלף דונם בטנים בינה הרביעית,

בשנה זו יהיו לפחות 8.000 דונם בטנים
 זרועים. הזמנו זרעים והבאנו אותם מחו"ל ואני מניח שהם ייזרעו בחרף.
 יש פה סקטור אחד שאין להתעל ממנו: החקלאות הותיקה הקיימת אינה
 היצרן העיקרי בדברית אלה, אלא הכטר החדש. החכניות של הכטר החדש
 בזריעה וכד', מוחאמות בינינו. ^{ובין} המוכנות היהודית. המוכנות
 היהודית הזמינה באמצעותנו זרעים של בטנים על שטח של 6.000 דונם.
 אנו יכולים, כבר בשנה זו, להשתחרר מליבוא

בשטח ירקות ותפוחי-אדמה. הקושי יהיה באיסוסם, באופן מיוחד לגבי
 תפוחי-אדמה.

בחי הקירור זה ענין של הלואות רגילות.

גם הממשלה המנדטורית נתנה הלואות למשקים להקמת בתי-קירור ואין
 כל קושי לתת הלתאות אלה, אם תאושרנה. אני חושב שאפילו בנקים,
 בערבות הממשלה, יהיו מוכנים במידה רבה להיכנס לענין זה. הדג"ח
 הוא על הקבר יזזה יהיה דוקא במשקים, מחוץ גורם כלכלי ברור: כל
 הוצאה של החוצרת העודפת הזו למרכזים בערים, יחד עם הובלה וסבלות,
 מיקרת את החוצרת. הרבה יותר טיטו שבחי הקירור יהיו במשקים עצמם.
 לגבי פירות, חוץ ארבע שנים לא יהיה

מורגש איננו רב.

ברצוני לענות בעת על כל השאלות

שנשאלו ביחס לבקר. נראה הדבר שהמספרים אינם נהירים לחברים
 הנכבדים של הועדה. לפני שנתיים היו בארץ 22 אלף טרוח חלב. במלחמה
 אבדו 10%. כלומר, היצור שלנו ירד במשנה הקודמת ב-10%. האוכלוסיה
 גדלה בשלושים וכמה אחוזים. אנו צריכים להשחלל בהקדם להוסיף פרות
 וזה גם לגבי החקלאות גורם בשורה ראשונה.

הגידול הטבעי של הבקר אינו נותן יותר

מ-15-10 בשנה, לכן אין לפתור את צעדת החטקה החלב לאוכלוסיה, רק
 ע"י גידול מקומי ויש הכרח להביא פרות. את הנסיון הזה היינו
 מוכרחים לעשות, אין תחת ידי מספרים מדויקים, אבל אוכל לשלוח
 אותם לכם. התפקד שעליו היה מדובר בעתונות, הוא מוגזם מאד, אם כי
 היה הפסד רציני. הביאו פרות מאמריקה. התחוללו בים סופות תזקות
 ונגרמן הפסדם ישירים ע"י הפחתת מספר הפרות וע"י כך שלדות היו
 מוקדמות מדי. היו גם מספר מתלות שכנראה לא הרגישו בהן באמריקה.
 כך, שאחוז מסוים - אינני יכול לציין כמה - היה הפסד.

אבל את רוצים ביבוא גדול של אלפי פרות מחו"ל, מוכרחים לקחת בחשבון הפסד של 10-20 אחוז וזהו ריזיקו שאין להימנע ממנו.

אבל אנו חושבים שהדרך הזו של יבוא אלפי פרות, אינה הדרך הנכונה. אנו היינו אריכים, כדי להתחיל להדביק איך שהוא את החצרות, להביא במשך שנתיים לפחות 12-15 אלף פרות, כדי להחזיר את ההסתקה שהיחה לפני שנתיים. זה נראה לא יהיה אפשרי במלואו, אם כי אנו חושבים שהדרך הזו, אין צורך ללכת בה. אבל אנו נצטרך לחביא, החל מחליפה הבאה, 5.000 עגלות אע"פ מדי שנה. קל להובילן וגם לאקלט אותן בארץ. גם ההפסד הוא יותר קטן. זו נראית לנו הדרך הנכונה ואנו חושבים להתחיל ללכת בה, לקראת השנים הבאות. על "אלות כמו יבואנים של בקר וכד', אינני יודע את הפרטים ואינני יכול לענות כרגע.

אנו רוצים להגדיל את מספר הפרות ל-

50-60 אלף במשך ארבע השנים הבאות.

אשר לבשר, הזכרתי שאנו חושבים להתחיל

ללכת בדרך של ריכוז עגלים ומיטומם ואנו חושבים השנה להתחיל בריכוז ולהגיע בשנה הבאה ל-10 אלפים עגלים. אנו חושבים להגיע בדרך זו, בעוד מספר שנים, ל-25-30% של חצרות הבשר.

אנו באמת חושבים את הצאן כאחד הענפים

החשובים להרחבה. לא בטוחי זאת בתכנית, מכיון שאנו חושבים להגדיל את הסנף מי ארבע במשך ארבע השנים הללו. חלק יבואו מעבר לגבול, מקפריסין ומסרדיניה.

אני מאד מתעלל על השאלה שיאל מר

גולדראט על צמצום הלול. אני לא שמעתי על דבר זה. חלק הועבר להתייבות החדשה, אבל בהיקף הכללי, הארצי, הלול גדל במשך שנתיים בלמעלה ממאה אחוזים. לפני שנתיים היו בארץ מיליון סמילוח

בעוד ימכת יינן שנים וחצי מיליון. כיום, חצרות הגרעינים בטביל כל בעלי החי - וללול יש חלק מנריע - היא למעלה מ-160 אלף טון

גרעינים. אנו חושבים שבמשך ארבע שנים נגדיל את היצור הזה עד ל-140 אלף טון והחצרות תעלה ל-260 טון. זאת אומרת שתמיד נוכל לייצר רק אחוז מסוים מהחצרות. אבל, הכנו גם חכניות אלטרנטיבית בטביל שלחין עבור המשקים האינטנסיביים המתזקקים רק בתרנגולות. לא אפרט אותה, אבל בתוספת של מאה אלף דונם שלחין, אפשר למחור את

הבעיה כמעט במלואה ואנו חושבים להתחיל ללכת בדרך זו.

הדיג יורחב בממדים כאלה, שבעוד ארבע שנים

יהיו לנו 7,500 טון דגים במקום 1,750 טון דגים כיום. המדגה

בבריכות יוכל ואולי יותר, בעוד שהוא מספק השנה 3,000 טון, הוא צריך

להגיע חוץ ארבע שנים ל-7,500 טון דגים.

טוכר וטבק: יבוא הטבק הוא בחלקו הגדול

מסוג וירג'יניה ורק מעט מאד מן הסוגים המקומיים של הטבק

האורינוטאלי. מובן שהאנשים החדגלו לטבק וירג'יניה, הוא עולה

ביוקר ומביאים איתו מן החוץ. השנה יהיו כבר אצל הערבים 25 אלף

דונם טבק ואנו עזרנו לזה "גט ע"א מ"חלות וגו"ע"י הלוואות. טבק

מקומי ל"ל חסרון אחד: הוא נותן יבול נמוך והמחיר נמוך ודורש

המון ימי עבודה, חוט מסק יהודי לא יכול היה להתזיק בזה מעמד.

צריך להטביח את הטבק המקומי, כדי לחת לו יותר טעם וגם בשטח זה

נעשות פעולות, הביאו זרעים שונים מחו"ל ואנו מתחילים לפעול בזה.

אבל מחוץ לזה יש לנו כבר השנה 200-300 דונם טבק וירג'יניה. השנה

יבואו גם כמה מומחים מרודזיה, מגדלי טבק מומחים, וודאי יעזרו לנו.

אנו שלחנו גם מומחים לצרפת, ללמוד את העניין, כי קיימות בעיות של

שיטות עבודה וכד' ואנו חושבים שבשנה הבאה נוכל להגיע כבר לאלפים

דונמים. גם זה יהיה חלק מפרנסת המסקים החדשים.

אשר לקשר בין חכניות בפיתוח שלנו ובין

ההתייבות החדשה, בדרך כלל קיים חכנון מסותף בין משרד החקלאות

ובין מוסדות ההתייבות, הקק"ל והמחלקה להתייבות של המוכנות

היהודית. בעוד "משרד החקלאות מביא לידי את חכניות החקלאות שלו,

המוסדות המ"שבים מביאים את חכניות ההתייבות שלהם למשרד החקלאות.

מה שיזרח חשוב - ברגע שמגיעים לפעולה בשדה, בהתייבות החדשה, קיים

קשר הדוק בין מדריכי המוכנות היהודית ובין המחלקות שלנו, שהן

בעצם קובעות את הגידולים, אנו פוזנזים את הדברים לאותן הפעולות

הרצויות לנו, ישנו גם קשר ישיר בין המחלקות שלנו ובין המסקים

היונים.

נשאלתי על טוכר. נכון הדבר שביח"ר

לחוכר, שכל כך הרבה דובר עליו, יוקם השנה. הוזמנו כבר המכשירים

והציוד הנדרש. אבל יוקם החלק האחרון של ביח"ר והוא, המתקן לזיקוק

של הסוכר הגלמי. בו בזמן צריך לפייס את הנסיונות בגידול סלק סוכר. אני חושב שהוא יבוא תוך השנתיים הבאות. אז יוקם החלק של ביח"ר אשר יעבר את סלק הסוכר.

פרשת צמחי הגלם היא ארוכה ומסובכת

ואי אפשר לעשות עליה במיליון אחדות ובמסגרת זמן מצומצמת. אין אנו חושבים שימנן אפשרויות גידול כותנה בטחית שלנו ובאפשרויות שלנו. לעומת זה, ישנם כמה גידולים שאנו מטפלים בהם ואפשר יהיה להתחיל בהם בעוד שנה-שנתיים. אלה הם: פשתה, קנבוס ורמיג.

אשר לנגב הדרומי, מה שנעשה עכשיו

הוא, קידוחי נסיון שממשיכים בהם בערבה, באופן מיוחד בדרך לאילת. אחד הקידוחים גם נחן מים טובים לסימוס. על כל פנים, זהו אחד הנכמים הכלי הטובים לפיתוח הנגב, המקום העיקרי לקידוחים הוא בנגב הדרומי, במיוחד באותם האזורים שיש בכלל ספק שמוסד אחד לא יוכל להכנס בתחום זה.

התקלאות

בדרך כלל עומד משרד | להקים הינה

מספר תחנות מצפה במרכז הנגב ובדרומה. המסלחות שלנו מצאו טחית נרחבים, של עשרות אלפים דונם, של דמות מיסור ואדמה טובה וגם כיום היא זרועה בחלקה ומצאו שם שרידים של הרבים עתיקה, שרידים של טרסות, ויש צורך להתחיל במחקר יסודי. התחנות חוקמנה השנה גם למצפות וגם לנסיונות ראשוניים של חרגול וכד', כי בלי המחקר הראשוני, קשה לומר בכלל על פיתוח.

היו"ר ע. גלובמן: אנו מודים לך על ההרצאה המקיפה

ומקווים שנפגש טוב.